

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону про внесення змін
до статті 67 Кримінального кодексу України
щодо встановлення обставиною, яка обтяжує покарання,
вчинення злочину щодо особи визнаної інвалідом
(реєстр. № 6398 від 19 квітня 2017 року)**

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 16 листопада 2017 року (протокол № 65) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до статті 67 Кримінального кодексу України щодо встановлення обставиною, яка обтяжує покарання, вчинення злочину щодо особи визнаної інвалідом (реєстр. № 6398 від 19 квітня 2017 року), поданий народним депутатом України Бобовим Г. Б. (далі –Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою Законопроект розроблений з метою посилення покарання за злочини щодо осіб визнаних інвалідами, шляхом встановлення відповідної обставини, яка обтяжує покарання.

Законопроектом пропонується внести зміни до пункту 6 частини першої статті 67 Кримінального кодексу України, а саме передбачити, що при призначенні покарання обставиною, яка його обтяжує, визнається, зокрема, вчинення злочину щодо особи визнаної інвалідом.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

У Конституції України визначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8), органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (частина друга статті 19).

Згідно із статтею 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

Усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними. Права і свободи людини і громадянина, закріплені цією Конституцією, не є вичерпаними. Конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані (статті 21, 22 Основного Закону).

Відповідно до статті 27 Конституції України кожна людина має невід'ємне право на життя. Ніхто не може бути свавільно позбавлений життя. Обов'язок держави – захищати життя людини. Кожен має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань.

Так, згідно частини першої статті 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, право кожного на життя охороняється законом. Нікого не може бути піддано катуванню або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню (стаття 3 цієї Конвенції).

Україною ратифіковано Конвенцію про права осіб з інвалідністю та Факультативний протокол до неї (Закон України від 16 грудня 2009 року № 1767-VI). Україна зобов'язалась вживати всіх заходів, щоб людина з інвалідністю була захищена як удома, так і поза ним від усіх форм експлуатації, насилля та наруги. З цією метою держава приймає «...ефективні законодавство та стратегії для забезпечення того, щоб випадки експлуатації, насилля та наруги стосовно інвалідів виявлялися, розслідувалися та в належних випадках переслідувалися» (частина п'ята статті 16 вказаної Конвенції).

Положення Конвенції про права осіб з інвалідністю узгоджуються з конституційним приписом про те, що кожен має право на повагу до його гідності та ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню (частина перша, друга статті 28 Основного Закону).

Згідно частини першої статті 15 Конвенції про права осіб з інвалідністю, ніхто не повинен піддаватися катуванням або жорстоким, нелюдським чи таким, що принижують його гідність, поводженню або покаранню. Зокрема, жодна особа не повинна без власної вільної згоди піддаватися медичним чи науковим дослідям.

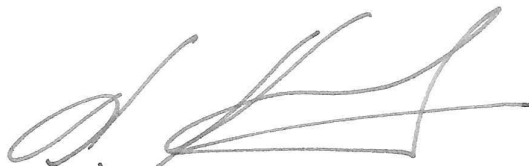
Відповідно до пунктів 1, 22 частини першої статті 92 Конституції України виключно законами України визначаються права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод; основні обов'язки громадянина; діяння, які є злочинами, та відповідальність за них.

Водночас, Конституційний Суд України зазначає, що за своїм змістом пункт 22 частини першої статті 92 Конституції України спрямований не на встановлення переліку видів юридичної відповідальності. Ним визначено, що виключно законами України мають врегульовуватись засади цивільно-правової відповідальності (загальні підстави, умови, форми відповідальності тощо), підстави кримінальної, адміністративної та дисциплінарної відповідальності - діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями (основні ознаки правопорушень, що утворюють їх склад), та відповідальність за них. У такий спосіб Конституція України заборонила врегульовувати зазначені питання підзаконними нормативно-правовими актами та встановила, що лише Верховна Рада України у відповідному законі має право визначати, яке правопорушення визнається, зокрема, адміністративним правопорушенням чи злочином, та міру відповідальності за нього (абзац сьомий пункту 2 мотивувальної частини та підпункт 1.1 пункту 1 резолютивної частини Рішення Конституційного Суду України від 30 травня 2001 року № 7-рп/2001).

Прийняття законів Конституція України відносить до повноважень Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади в Україні (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85).

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до статті 67 Кримінального кодексу України щодо встановлення обставиною, яка обтяжує покарання, вчинення злочину щодо особи визнаної інвалідом (реєстр. № 6398 від 19 квітня 2017 року), поданий народним депутатом України Бобовим Г. Б. не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ